

Quickscan Ecologie

Westerbuorren 30 te Boornbergum

Opdrachtgever:
Best4Best B.V.

Organisatie
Lievense Milieu B.V.

Telefoon
+31 (0)88 910 20 00

Projectnummer
SOL010116

Adres
Orionweg 28
8938 AH Leeuwarden

Datum
15 oktober 2019

Versie
1.0

Colofon

Opdrachtgever

Best4Best
Hitzumerweg 1
8806 TR ACHLUM

Contactpersoon opdrachtgever

De heer H. Visser

Contactgegevens

Lievense Milieu B.V.
De heer N.F.Y. Kalt, BSc
Tel: +31 (0)88 910 2222
E: NKalt@Lievense.com

Autorisatie

Documentnummer	Versie	Status
SOL009975.Qsc001.NK	1.0	Definitief

Opgesteld door	Functie	Datum	Paraaf
De heer ing. N. Kalt	Adviseur ecologie	15 oktober 2019	

Geverifieerd door	Functie	Datum	Paraaf
Mevrouw ir. M. Gehem	Adviseur ecologie	15 oktober 2019	

Akkoord projectleider	Functie	Datum	Paraaf
De heer drs. ing. P.K. Zandstra	Teamleider	15 oktober 2019	

LIEVENSE MILIEU B.V.

NIEUWEGEIN

Ringwade 41
3439 LM Nieuwegein

E-mail: info@Lievense.com
KvK-nummer: 30152124

LEEWARDEN

Postbus 422
8901 BE Leeuwarden
Orionweg 28
8938 AH Leeuwarden

MAASTRICHT

Postbus 1323
6201 BH Maastricht
Sleperweg 10
6222 NK Maastricht

HOOGVLIET

Postbus 551
3190 AM Rotterdam-Hoogvliet
Hoefsmidstraat 41
3194 AA Rotterdam-Hoogvliet

IBAN: NL63 ABNA 0570208009

Website: Lievense.com
BTW-nummer: NL. 8075.03.368.B.01

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Plangebied	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Toekomstig gebruik/planontwikkeling	6
3	Wettelijk kader	8
3.1	Soortenbescherming	8
3.2	Gebiedsbescherming	9
4	Onderzoeksopzet	10
4.1	Beschikbare gegevens	10
4.2	Veldbezoek	10
4.3	Toetsing aan de Wet Natuurbescherming	10
5	Beschermde soorten	11
5.1	Planten	11
5.2	Grondgebonden zoogdieren	11
5.3	Vleermuizen	12
5.4	Amfibieën	13
5.5	Reptielen	13
5.6	Vissen	14
5.7	Libellen, dagvlinders en overige ongewervelden	14
5.8	Vogels	15
6	Beschermde gebieden	17
6.1	Natura 2000-gebieden	17
6.2	Natuurnetwerk Nederland	18
6.3	Ganzenfoerageergebieden	18
7	Effectbeoordeling	19
7.1	Toetsing beschermde soorten	19
7.2	Toetsing beschermde gebieden	21
7.3	Eindconclusie	22
8	Advies	23
8.1	Advies	23
8.2	Vervolgtraject	24
8.3	Geldigheid onderzoeksgegevens	26

Bijlagen

Bijlage 1:	Wetgeving en beleid
Bijlage 2:	Regionale ligging
Bijlage 3:	Foto's van het plangebied

1 Inleiding

In opdracht van Best4Best B.V. is een Quicksan Ecologie uitgevoerd ter hoogte van de Westerbuorren 30 te Boornbergum. De aanleiding voor het uitvoeren van het ecologische onderzoek wordt gevormd door de voorgenomen sloop van de bestaande bebouwing ten behoeve van woningbouw.

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen moet vooraf beoordeeld worden of sprake is van mogelijke nadelige effecten op beschermde natuurwaarden. De Quicksan Ecologie vormt de eerste fase in het kader van de procedure van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) en provinciaal natuurbeleid waaronder Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN) en ganzenfoerageergebied. In bijlage 1 wordt de natuurwetgeving en het natuurbeleid nader toegelicht.

De voorliggende toets leent zich niet direct voor een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag voor de geplande ontwikkeling. De toetsing is gedaan middels een quickscan aan de hand van een oriënterend veldbezoek en beschikbare verspreidingsgegevens. In onderhavige rapportage worden de resultaten van de quickscan beknopt besproken en worden op basis van de conclusie praktische adviezen gegeven.

Het doel van de quickscan is, om op basis van een literatuuronderzoek en een veldonderzoek, een inschatting te maken of:

- Beschermde planten- en diersoorten in het plangebied of directe omgeving (binnen een straal van circa 5 kilometer) van het plangebied kunnen voorkomen;
- De planontwikkeling mogelijk effect(en) heeft op de al dan niet aanwezige beschermde plant- en diersoorten en daarmee mogelijk strijdig is met de soortenbescherming conform Wnb;
- Een noodzaak aanwezig is voor het uitvoeren van een nader onderzoek naar de mogelijk voorkomende beschermde plant- en diersoorten, door een gerichte veldinventarisatie volgens de geldende protocollen en/of kennisdocumenten;
- De planontwikkeling plaatsvindt in of nabij een beschermd natuurgebied (Natura 2000-gebied of binnen provinciaal beleid beschermde gebieden) en of daarbij sprake is van de noodzaak voor nadere toetsing en vergunning in het kader van gebiedsbescherming conform de Wnb inclusief externe werking en/of het provinciale beleid.

Zowel bij mogelijke effecten als bij onvoldoende gegevens over de mogelijke aanwezige beschermde soorten of gebieden, volgt doorgaans het advies voor het uitvoeren van een nader onderzoek en/of toetsing. Op basis daarvan kan een vergunning en/of ontheffing bij het bevoegd gezag aangevraagd worden. Als in het plangebied geen beschermde soorten of functies (onder andere verblijfplaatsen) aanwezig zijn, en het plangebied geen functie heeft voor deze soorten is het aanvragen van een ontheffing en het nemen van soortgerichte maatregelen niet noodzakelijk. Bij het voorkomen van algemene (niet strikt beschermde) soorten geldt wel de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb).

Lievense Milieu B.V. is door Normec Certification gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van Lievense Milieu B.V. zijn voor de uitvoer van flora- en faunaonderzoeken allen VCA gecertificeerd. Daarnaast is Lievense actief lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Lievense Milieu B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van de opgestelde quickscan. Dit rapport is opgesteld op verzoek van de opdrachtgever en is haar eigendom.

2 Plangebied

Dit hoofdstuk geeft beknopt de huidige situatie van het plangebied (paragraaf 3.1) en de voorgenomen planontwikkeling (paragraaf 3.2) weer.

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen aan de rand van de woonkern van Boornbergum aan een eigen weg welke bereikbaar is vanaf de Westerbuorren (zie figuur 2.1). Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 3.830 m² en wordt aan de noord-, west- en zuidzijde begrenst door agrarisch gebied (weilanden en een paardenbak). Ten oosten van de locatie bevindt zich de woonkern van Boornbergum.

De bestaande bebouwing is afkomstig uit 1976 (bagviewer.nl) en betreft een woonhuis, een manege en drie opstallen voor werktuigen en/of motorvoertuigen. De toegangsweg is verhard met asfalt en loopt tot aan de achterzijde van de manege. Hierna gaat deze verharding over in een puinpad die tussen de agrarische percelen loopt ten westen van het plangebied. Verder zijn geen verhardingen aanwezig en er bevinden zich tuinplanten, struik- en/of boomsoorten (o.a. gewone vlier, okkernoot, witte paardenkastanje en zomereik) verspreid over de locatie. In bijlage 3 zijn foto's van de onderzoekslocatie opgenomen.

Figuur 2.1: Bovenaanzicht met ligging plangebied (Bron: PDOK viewer; 2019)

2.2 Toekomstig gebruik/planontwikkeling

In de toekomstige situatie zal de bestaande bebouwing worden verwijderd en zal op de locatie nieuwbouw worden gerealiseerd. De definitieve plannen zijn momenteel nog niet bekend, echter men is begonnen met de sloop van het bestaande pand (verwijderen van dakschotten). Medio 2020 zal de sloop van het pand worden afgerond en naar verwachting zullen de plannen voor nieuwbouw dan bekend zijn.

Zover bekend wordt de aanwezige begroeiing niet verwijderd rondom het plangebied. Er wordt in de effecten beoordeling uitgegaan van het verwijderen van de aanwezige struiken en tuinplanten direct naast de bebouwing. In de effecten beoordeling zal uit worden gegaan van het bouwrijp (verwijderen opstallen) maken van het plangebied.

3 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming (Wnb) bestaat uit een soortbeschermingsdeel (paragraaf 2.1) en een gebiedsbeschermingsdeel (paragraaf 2.2). In dit hoofdstuk zijn deze kort uiteengezet, een nadere toelichting is opgenomen in bijlage 1.

3.1 Soortenbescherming

De Wnb voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten. De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. In de Wnb zijn hiernaast, op basis van internationale afspraken, drie beschermingsregimes opgesteld voor strikt beschermde soorten:

- Artikel 3.1: Vogelrichtlijnsoorten.
- Artikel 3.5: Habitatrichtlijnsoorten en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I.
- Artikel 3.10: Andere (nationale) soorten.

Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime. In tabel 2.1 zijn de verboden per beschermingsregime opgenomen. In bijlage 1 staat uitgelegd welke verboden dit zijn en wat deze inhouden.

Tabel 2.1: Verboden per beschermingsregime

Soorten	Artikel	Verboden
Vogelrichtlijn-soorten	3.1	<i>Lid 1. Opzettelijk doden/vangen</i> <i>Lid 2. Opzettelijk vernielen, wegnemen of beschadigen van nesten/eieren</i> <i>Lid 3. Eieren rapen/onder zich hebben</i> <i>Lid 4. Opzettelijk verstoren (indien van wezenlijke invloed op de SVI)</i>
Habitatrichtlijn-soorten, soorten uit bijlage I en II van de Bern conventie en bijlage I van de Bonn conventie	3.5	<i>Lid 1. Opzettelijk doden/vangen</i> <i>Lid 2. Opzettelijk verstoren</i> <i>Lid 3. Eieren te rapen of vernielen</i> <i>Lid 4. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen</i> <i>Lid 5. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten</i>
Andere beschermde soorten	3.10	<i>Lid 1 a. Opzettelijk doden/vangen van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden (vernoemd in onderdeel a)</i> <i>Lid 1 b. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen van soorten (als bedoeld in onderdeel a)</i> <i>Lid 1 c. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten (als bedoeld in onderdeel b)</i>

3.2 Gebiedsbescherming

Het gebiedsbeschermingsdeel van de Wnb voorziet in de bescherming van natuurgebieden van Europees belang welke behoren tot het Natura 2000-netwerk.

Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Naast de wettelijke bescherming van de Natura 2000-gebieden heeft Nederland de bescherming van andere gebieden vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De bescherming van het NNN vindt plaats door toetsing van de bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen aan het NNN-beleid. In de Provincie Friesland zijn naast NNN-gebieden, gebieden aangewezen als ganzenfoerageergebied.

De gedeputeerde staten heeft op 17 juni 2014 een ganzenbeleid vastgesteld voor de gehele provincie Fryslân (Provinsje Fryslân, 2016). In dit beleid wordt rust geboden aan inheemse ganzen gedurende de winterrustperiode in de gehele provincie.

In 2018 is een nieuwe kaart uitgebracht met daarop aangewezen ganzenfoerageergebieden. In de speciaal aangewezen gebieden geldt een langere rustperiode voor (trek)ganzen. Binnen deze gebieden mogen geen (trek)ganzen worden verjaagd of worden geschoten gedurende de periode van 1 november tot 1 april (in soortspecifieke gebieden tot uiterlijk 1 juni). Indien de ganzen gedurende de rustperiode opzettelijk worden verstoord, dan wordt het verbod uit de Wet natuurbescherming overtreden (artikel 3.1, vierde lid).

4 Onderzoeksopzet

Het voorliggende onderzoek bestaat uit het raadplegen van beschikbare gegevens (paragraaf 4.1), gevolgd door een veldbezoek (paragraaf 4.2) en tot slot een effectenbeoordeling (paragraaf 4.3) van de beschikbare gegevens en het veldbezoek. Hieruit worden conclusies getrokken en advies gegeven met betrekking tot de Wet natuurbescherming en globale toetsing provinciaal beleid.

4.1 Beschikbare gegevens

Grote delen van Nederland zijn in de afgelopen jaren reeds onderzocht op aanwezige beschermde soorten. De gegevens afkomstig van deze onderzoeken worden grotendeels gepubliceerd in boeken (soortverspreidingsatlassen), rapportages of zijn op internet te raadplegen. De geraadpleegde literatuur en internetbronnen staan weergegeven in de literatuurlijst. Tevens is gebruik gemaakt van de informatie uit de Nationale Databank Flora en Fauna van 2009 tot en met 2019 (NDFF, 2019). De beschikbare gegevens over het voorkomen van beschermde natuurwaarden in en binnen de invloedssfeer (binnen een straal van maximaal vijf kilometer) van het plangebied zijn voorafgaand aan het veldbezoek geanalyseerd en in het veld geverifieerd.

4.2 Veldbezoek

Inzicht in het voorkomen van beschermde soorten wordt verkregen door het uitvoeren van een oriënterend veldbezoek. Met dit veldbezoek kan beoordeeld worden of de planten- en diersoorten die in de bestaande gegevens zijn genoemd, ook daadwerkelijk in het gebied voorkomen of verwacht kunnen worden. Daarnaast wordt beoordeeld of ook andere beschermde soorten voorkomen of te verwachten zijn op basis van de aanwezige terrein kenmerken en het beheer.

Het veldonderzoek is door Lievense Milieu B.V. op 10 september 2019 uitgevoerd door de heer N. Kalt, BSc. Ten tijde van de inspectie was het gemiddeld 13,6 °C, zonnig, droog weer met zwakke zuidwester wind (2 Bft). De foto's van het veldbezoek zijn opgenomen in bijlage 3.

4.3 Toetsing aan de Wet Natuurbescherming

De omvang van de werkzaamheden en de veranderingen die worden aangebracht in het plangebied vormen de basis voor de effectenbeoordeling. De effectenbeoordeling houdt rekening met tijdelijke effecten (gedurende de uitvoering van de werkzaamheden) en langdurige effecten (na de uitvoering). In hoeverre het mogelijk is om een complete effectanalyse te maken, is afhankelijk van de volledigheid en bruikbaarheid van de beschikbare verspreidingsgegevens en duidelijkheid over de uit te voeren werkzaamheden en uitvoeringsplanning.

In de effectenbeoordeling wordt ervan uitgegaan dat de werkzaamheden gedurende daglichtperiode worden uitgevoerd. Omdat de exacte werkzaamheden en uitvoeringsperiode en -duur nog niet bekend zijn, wordt in de effectenbeoordeling aangegeven in welke periode veel dan wel weinig (of geen) effecten worden verwacht. Wanneer aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, is dat beschreven.

5 Beschermde soorten

5.1 Planten

Uit verspreidingsgegevens zijn in de omgeving van het plangebied (tot vijf kilometer) de afgelopen tien jaar geen waarnemingen vermeld van beschermde vaatplanten (NDFF, 2019; verspreidingsatlas, 2014 en 2015).

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde vaatplanten (niet bloeiend dan wel vegetatief) waargenomen binnen het plangebied. Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied periodiek wordt gemaaid en wordt onderhouden. Er worden derhalve geen beschermde plantensoorten binnen het plangebied verwacht.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

De verspreidingsgegevens van grondgebonden zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 2016; NDFF, 2019) geven aan dat in de directe omgeving van het plangebied diverse grondgebonden zoogdierensoorten kunnen worden aangetroffen. Voor de binnen de omgeving (tot vijf kilometer) van het plangebied voorkomende soorten aarmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, steenmarter, veldmuis, vos, wezel en de woelrat geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (provincie Fryslân, 2016).

Binnen de omgeving (tot vijf kilometer) van het plangebied voorkomende soorten boomarter, damhert, das, eekhoorn, Noordse woelmuis en de otter geldt geen vrijstelling.

Rondom het plangebied is de boomarter waargenomen. De boomarter is sterk gebonden aan een bosrijke omgeving met voldoende dekking in de vorm van een kruid of struiklaag met voldoende nestgelegenheid en voldoende foerageergebied. De boomarter bouwt vaak niet zelf een hol maar gebruikt vaak rottingsholen in bomen, oude spechtenholen. Het voorkomen van de boomarter in de bestaande bebouwing kan op basis van het geboden habitat worden uitgesloten binnen het plangebied.

Het damhert komt vooral voor in lichte loofbossen en gemengde naaldbossen. Het damhert heeft een voorkeur voor oudere bossen met een dichte onderbegroeiing en voldoende gras. Ook langs randzones bij open plekken, graslanden, akkerlanden en parkachtige gebieden komt het damhert voor. Gezien de verspreidingsgegevens en het geboden habitat wordt het voorkomen van het damhert uitgesloten binnen het plangebied. In de (directe) omgeving van het plangebied is wel geschikt habitat aanwezig voor damherten.

De das heeft de voorkeur op kleinschalige cultuurlandschappen met voldoende dekking in de vorm van houtwallen, bosjes en heggen. Langs randen en elementen foerageert de das naar paddenstoelen, insecten, kleine zoogdieren, larven, mais en vruchten. Het voorkomen van de das kan gezien de verspreidingsgegevens en het geboden habitat worden uitgesloten binnen het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn eveneens geen sporen en/of dassenburchten

waargenomen op of rondom het plangebied. In de (directe) omgeving van het plangebied is wel geschikt habitat aanwezig voor de das.

De eekhoorn is net als de boomarter vooral gebonden aan bossen met voldoende nestgelegenheid en voldoende foerageermogelijkheden. Maar ook parken en tuinen bieden geschikt leefgebied. Eekhoorn is voor haar voedselvoorziening afhankelijk van vruchten en noten dragende bomen. Daarnaast is de eekhoorn voor het bouwen en het voorzien in nestmateriaal vooral afhankelijk van bomen. Er zijn ook gevallen bekend dat eekhoorns gebruik maken van bebouwing (verblijfplaatsen op zolders en onder zonwering). Het voorkomen van de eekhoorn kan, gezien het geboden habitat, voorkomen in de bomenrand rondom het plangebied.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen en/of nesten van de eekhoorn waargenomen binnen en/of in de directe omgeving van het plangebied. Op basis van het veldbezoek en recente verspreidingsgegevens wordt het voorkomen van de eekhoorn binnen het plangebied uitgesloten.

De Noordse woelmuis komt in verschillende biotopen voor, echter is afhankelijk van waterrijke gebieden met gevarieerde kruidensoorten en overgangszones tussen droge en natte gebieden. De Noordse woelmuis mijdt gebieden die worden gedomineerd door struiken en bomen. Het voorkomen van de Noordse woelmuis kan op basis van het geboden habitat worden uitgesloten binnen het plangebied.

In de omgeving van het plangebied is de otter waargenomen (www.zoogdiervereniging.nl). Het habitat van de otter bevindt zich op oevers met dichte vegetatie en de soort foerageert in aangelegde watergang op zoek naar vissen, amfibieën, kleine zoogdieren, watervogels of insecten. Binnen het plangebied is geen water aanwezig welke door de otter kan worden gebruikt. Het voorkomen van de otter kan op basis van het geboden habitat worden uitgesloten binnen het plangebied.

Op basis van de verspreidingsgegevens wordt het voorkomen van de strikt beschermde soorten (boomarter, damhert, das, eekhoorn, Noordse woelmuis en de otter) binnen het plangebied uitgesloten. In de omgeving van het plangebied is geschikt habitat aanwezig voor de boomarter, damhert, das en de eekhoorn. De voorgenomen werkzaamheden zullen naar verwachting geen negatieve effecten hebben op de habitatten van de voornoemde soorten.

5.3 Vleermuizen

De verspreidingsgegevens van vleermuizen (Broekhuizen *et al.* 2016; NDFF, 2019) geven aan dat in de omgeving van het plangebied (tot vijf kilometer) vleermuizen kunnen voorkomen. Alle vleermuizen zijn strikt beschermd conform de Wnb. De in de directe omgeving voorkomende vleermuizen zijn gewone dwerg- en grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis.

Binnen het plangebied kan de toegangsweg langs het pand en het puinpad ten westen van de bebouwing worden gebruikt als een vliegroute voor vleermuizen.

Zover bekend zullen tijdens de sloopwerkzaamheden geen bomen worden verwijderd die de (potentiële) vliegroutes aantasten en/of onderbreken.

In de woonkern van Boornbergum zijn, middels tuintellingen, meerdere exemplaren van gewone dwergvleermuis waargenomen in de periode 2017 t/m 2019. De agrarische percelen aan de noord-, west, en zuidzijde van het plangebied kunnen door diverse vleermuissoorten worden gebruikt als foerageergebied.

Ter hoogte van het plangebied zijn meerdere gaten en kieren waargenomen in de bestaande bebouwing. Deze kunnen door vleermuissoorten worden gebruikt als verblijfplaats.

Op basis van de verspreidingsgegevens en het veldbezoek kunnen verblijfplaatsen van (gebouwbewonende) vleermuissoorten niet worden uitgesloten. De aan- en/of afwezigheid van beschermde vleermuissoorten zal middels een nader vleermuisonderzoek moeten worden vastgesteld voor de sloop van de bestaande bebouwing.

De aanwezigheid van (verblijfs-)functies voor andere (waaronder boombewonende) vleermuissoorten wordt uitgesloten omdat hier geen geschikt habitat binnen het plangebied voor aanwezig is. Ten westen van de onderzoekslocatie, op circa 160 meter, zijn meerdere bomen aanwezig die gebruikt kunnen worden door vleermuizen. Aangezien hier geen werkzaamheden zijn voorzien worden negatieve effecten op boombewonende vleermuissoorten op voorhand uitgesloten.

5.4 Amfibieën

De verspreidingsgegevens van amfibieën (RAVON, 2016; NDFF 2019) geven aan dat in de omgeving van het plangebied (tot vijf kilometer) diverse amfibieënsoorten kunnen worden aangetroffen. Voor de binnen de omgeving (tot vijf kilometer) van het plangebied voorkomende bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (provincie Fryslân, 2016).

Binnen de omgeving (tot vijf kilometer) van het plangebied voorkomende soorten heikikker, poelkikker en de rugstreeppad geldt geen vrijstelling.

Binnen het plangebied is geen water aanwezig welke door (beschermde) amfibieën kan worden gebruikt als geschikt habitat en negatieve effecten worden derhalve niet verwacht. Op basis van verspreidingsgegevens worden eveneens geen winterhabitat van strikt beschermde amfibieën binnen het plangebied verwacht omdat binnen migratieafstand geen geschikt water aanwezig is.

5.5 Reptielen

De verspreidingsgegevens van reptielen (RAVON, 2016; NDFF, 2019) geven aan dat in de omgeving van het plangebied (tot vijf kilometer) de beschermde reptielensoorten: adder, hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang zijn waargenomen.

De adder is een giftige inheemse slangensoort en komt voornamelijk voor op hoge zandgronden in de Veluwe en in de provincies Friesland en Drenthe. De adder heeft een voorkeur aan halfopen tot open leefgebieden waarbij een overgang aanwezig is van droog naar vochtig. Voor de overwintering gebruikt de adder ondergrondse, vorstvrije winterverblijven, zoals konijnenholen of holten tussen wortels van bomen. Het plangebied biedt geen geschikt biotoop. De adder wordt derhalve niet binnen het plangebied verwacht.

De hazelworm heeft een voorkeur voor vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden (vooral bossen, bosranden, heide maar ook houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen, kalkgraslanden, vestingwerken, steenhopen, ruderaal plaatsen en tuinen). In de omgeving van het plangebied zijn kleine (beperkt) ontwikkelde houtwallen aanwezig. De kern van de verspreiding komt uit bos- en heideterrein, in Friesland ligt de grens van dit gebied bij het Drents-Friese Wold op circa 23 kilometer afstand (Sluijs, Spitzen-van der & Creemers, 2009). De soort komt buiten het kerngebied in beperkte aantallen verspreid voor. Variatie in structuren (zoals stenhopen, mozaïek vegetatie en hopen) zijn van essentieel belang om de lichaamstemperatuur te kunnen regelen. In het plangebied zelf zijn deze essentiële structuren niet aanwezig waardoor deze soort in het plangebied kan worden uitgesloten.

De levendbarende hagedis is afhankelijk van heide- en hoogveenengebieden waarbij afwisseling is tussen open bossen en ruige graslanden. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die binnen de genoemde landschapstypen veel wordt waargenomen op/nabij oevers en vochtige terreindelen. Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig voor de levendbarende hagedis en het voorkomen binnen het plangebied wordt derhalve uitgesloten.

De ringslang is gebonden aan waterrijke habitats. De ringslang wordt veel waargenomen langs lijnvormige wateren zoals sloten, beken, wettingen en kanalen maar ook poelen, vennen en kleine geïsoleerde wateren (Wijer, de et al., 2009). Deze liggen veelal op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. De soort gebruikt (dood) opgehoopt organisch materiaal om eieren in af te zetten, zogeheten broeihopen. Het plangebied biedt geen geschikt biotoop. De ringslang wordt niet binnen het plangebied verwacht.

Op basis van de verspreidingsgegevens wordt het voorkomen van strikt beschermde reptielsoorten (adder, hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang) niet verwacht dan/wel uitgesloten.

5.6 Vissen

In het plangebied en binnen de invloedzone is geen water aanwezig dat kan worden gebruikt door strikt beschermde vissoorten en het voorkomen van (beschermde) vissen kan daarom worden uitgesloten.

5.7 Libellen, dagvlinders en overige ongewervelden

De verspreidingsgegevens van libellen, dagvlinders en overige ongewervelden geven aan dat in de omgeving (tot vijf kilometer) van het plangebied de beschermde grote vos, groene glazenmaker en de Noordse winterjuffer voorkomen (NDFF, 2019; Bos *et al.*, 2006; Vlinderstichting.nl).

De grote vos is een vlindersoort die voorkomt in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De vlinders zijn vooral te vinden op warme, zonnige, open maar beschutte plaatsen. De waardplant van de grote vos is de iep, zoete kers en enkele wilgensoorten. De grote vos gaat vroeg in de zomer in winterrust. De winterrustplaatsen zijn vaak stapels hout, holle bomen of oude, houten schuurtjes. Het voorkomen van de grote vos kan, gezien het geboden habitat (ontbreken van waardplanten), worden uitgesloten binnen het plangebied.

De groene glazenmaker is een libellensoort welke afhankelijk is van stilstaande wateren met dichte krabbenscheervelden. Het voorkomen van de groene glazenmaker kan binnen het plangebied worden uitgesloten door het ontbreken van geschikt habitat (geen water aanwezig).

De Noordse winterjuffer wordt in Nederland gevonden in kleine plasjes, vennen en laagveengebieden. Het voorplantingshabitat bevindt zich bij petgaten en sloten in laagveenmoerassen, meestal met lisdodde en riet. De Noordse winterjuffer overwintert op beschutte plaatsen in heidevelden, velden van pijpenstrootje en halfopen (moeras)bossen met ondergroei van pijpenstrootje. Het voorkomen van de Noordse winterjuffer kan, gezien het geboden habitat worden uitgesloten binnen het plangebied.

In de omgeving van het plangebied zijn geen geschikte waardplanten voor beschermde dagvlinders, libellen en/of ongewervelden waargenomen. De voorgenomen sloopwerkzaamheden zullen naar verwachting geen negatieve effecten hebben op de omgeving.

5.8 Vogels

Algemene broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied algemeen beschermde vogelsoorten (onder andere: gaai, houtduif, Turkse tortel, zwarte kraai en de zwarte roodstaart) waargenomen.

Het plangebied en de directe omgeving biedt in de vorm van bomen en de bestaande bebouwing diverse mogelijkheden als broedlocatie voor algemeen beschermde vogelsoorten. Tijdens het veldbezoek zijn meerdere nesten waargenomen van de boerenzwaluw (zie figuur 5.1) en de merel in de opstallen rondom het woonhuis. Aangezien de inventarisatie is verricht buiten de algemene broedperiode voor vogels waren de nesten niet in gebruik.

De nesten van de boerenzwaluw zijn jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5-nest). In de omliggende woonkern ten oosten van het plangebied zijn wel geschikte muren en gevels aanwezig waar een nest kan worden gebouwd. Aangezien in de omgeving geschikte muren en gevels aanwezig zijn voor de huiszwaluw zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden om de nesten als jaarrond beschermde nesten te beschouwen.

Figuur 5.1 Zwaluwnest in de managé in goede staat

Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats

In de omgeving (straal van vijf kilometer) van het plangebied zijn de volgende vogelsoorten bekend met een jaarrond beschermd nest: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismuis, ooievaar, roek, sperwer en de wespendif (NDFF, 2019).

Tijdens het veldbezoek zijn aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van een kerkuil op de zolder van de managé. Op de zolder zijn meerdere krijtsporen en uilenbalen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een kerkuil. Op de zolder was geen nestkast en/of geschikte ruimtes die door de kerkuil kunnen worden gebruikt als nestlocatie. De zolder is vermoedelijk in gebruik als een roestlocatie.

De omgeving van het plangebied vormt ook geschikt habitat voor de aanwezigheid van een steenuil. In de omgeving zijn geen geschikte nestkasten waargenomen die door de steenuil kan worden gebruikt. Op de zolders van de opstallen zijn geschikte holtes aanwezig welke kunnen worden gebruikt als nestlocatie voor de steenuil. De aanwezigheid van de steenuil kan daarom niet met zekerheid worden uitgesloten.

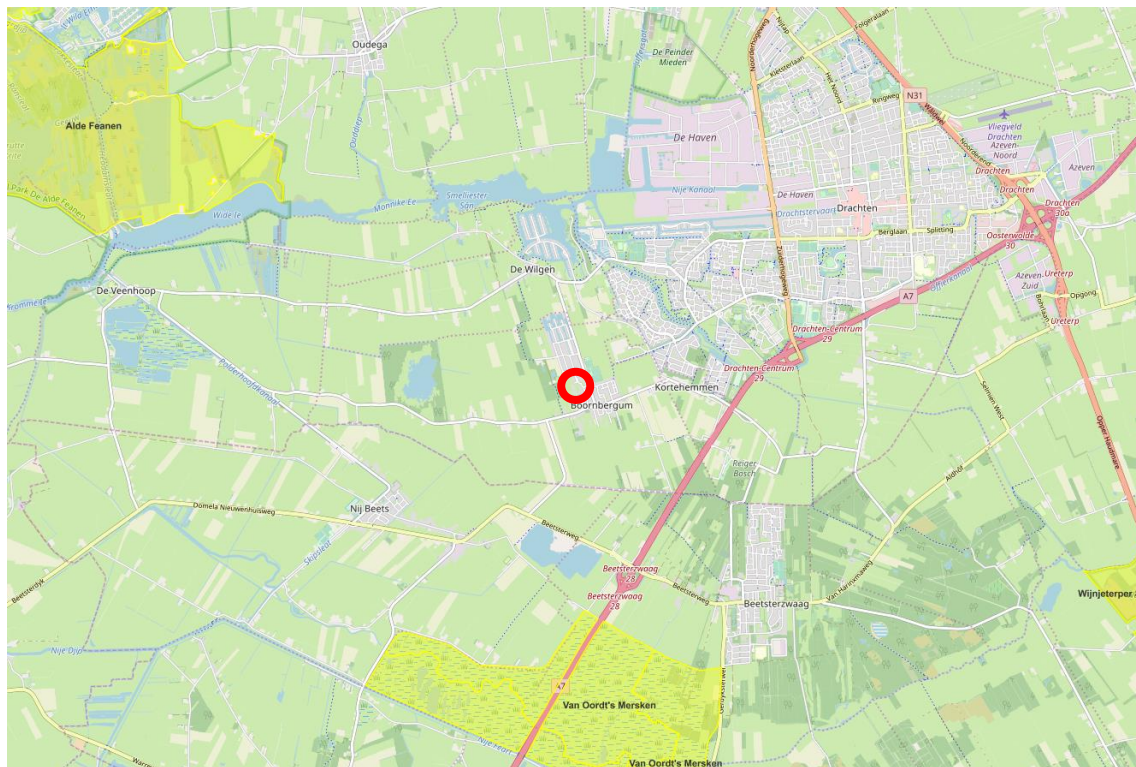
Verder zijn tijdens het veldbezoek in en binnen de invloedssfeer van het plangebied geen nesten of aanwijzingen van jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen. In de aanwezige opstallen en het woonhuis zijn voldoende nestgelegenheden voor de huismuis en kan derhalve niet met zekerheid worden uitgesloten. Een nader onderzoek zal meer inzicht moeten verschaffen naar de aanwezigheid van huismussen.

6 Beschermde gebieden

Binnen dit hoofdstuk wordt de status van het plangebied beschreven als Natura 2000-gebied (paragraaf 6.1) en NNN-gebied (paragraaf 6.2).

6.1 Natura 2000-gebieden

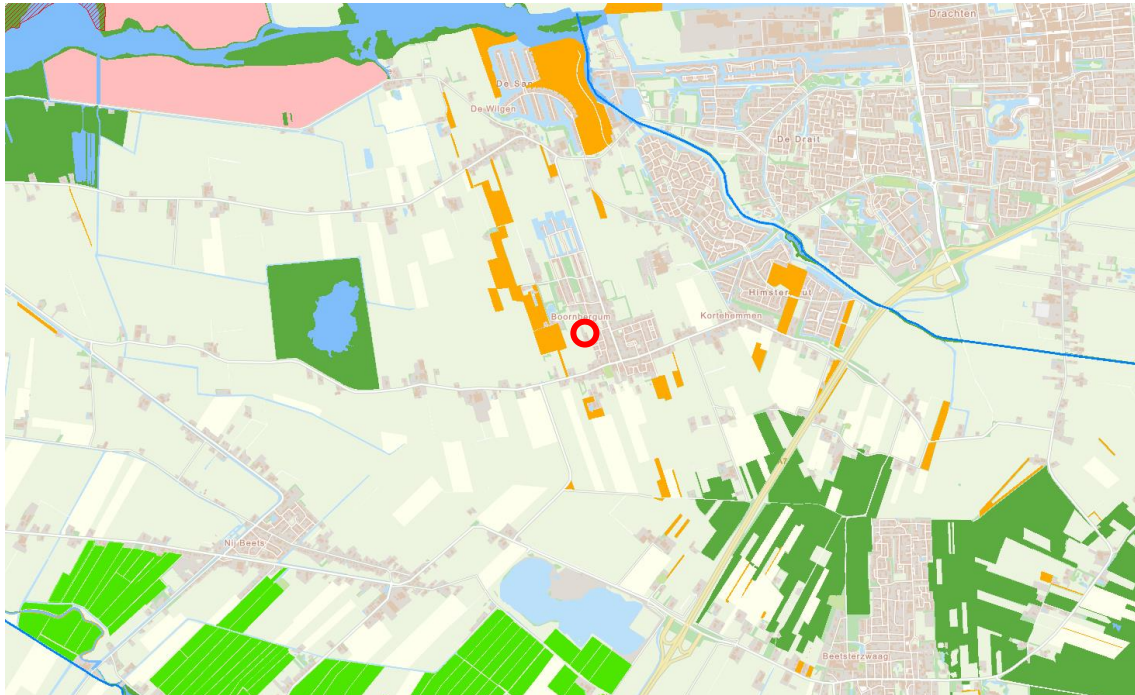
Het plangebied heeft geen status als beschermd Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Van Oordt's Mersken) ligt hemelsbreed op ca. 2,8 kilometer afstand van het plangebied (zie figuur 6.1). Op circa 4,8 kilometer afstand is het Natura2000-gebied "Alde Feanen" aanwezig.

Figuur 6.1 Ligging plangebied in relatie tot Natura 2000-gebied (bron: www.synbiosys.alterra.nl)

6.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied heeft geen status in het kader van Natuurnetwerk Nederland. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op circa 1,5 kilometer ten zuiden van het plangebied (zie figuur 6.2). Rondom het plangebied zijn meerdere percelen aangewezen als beheergebied en natuur buiten de NNN.

*Figuur 6.2: Ligging plangebied in relatie tot NNN-gebieden en ganzenfoerageergebieden
(bron: Provincie Fryslân)*

6.3 Ganzenfoerageergebieden

Het plangebied grenst niet aan een ganzenfoerageergebied. Ten zuiden van het plangebied, op circa 2,3 kilometer, bevindt zich een 'regulier' ganzenfoerageergebied. Hier geldt de ganzenbescherming tot 1 april.

7 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de effecten op de verwachte natuurwaarden besproken op basis van de in hoofdstuk 3 omschreven planontwikkeling. Op basis van de verwachte effecten wordt inzicht gegeven over de kans dat de werkzaamheden leiden tot een overtreding van de Wnb (tabel 2.1). Waar een overtreding niet zonder meer kan worden uitgesloten wordt, waar mogelijk, een praktisch advies gegeven om de werkzaamheden alsnog zonder ontheffing (en overtreding) te kunnen laten doorgaan. Deze informatie wordt overzichtelijk gepresenteerd in de conclusie (hoofdstuk 7), waarna eventuele soortgerichte maatregelen of vervolgstappen worden geadviseerd in hoofdstuk 8.

7.1 Toetsing beschermde soorten

In het plangebied komen naar verwachting geen beschermde planten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, reptielen, dagvlinders, libellen en/of ongewervelden voor vanwege het ontbreken van geschikt habitat en/of op basis van verspreidingsgegevens.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen zijn voor de voorgenomen soortgroepen geen nader onderzoeken en/of ontheffingen benodigd in het kader van de Wnb nodig.

Algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën

In het plangebied komen naar verwachting amfibieën en algemene grondgebonden zoogdieren voor waarvoor een vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (Provinsje Fryslan, 2016). Dit wil zeggen dat voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling geen ontheffing van de Wnb hoeft te worden aangevraagd. Voor deze soorten geldt echter, net als voor niet beschermde soorten, te allen tijde de zorgplicht. Omdat deze soorten jaarrond actief zijn kan geen voorkeurs periode worden aangegeven.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is voor de soortgroepen algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën geen nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

Vleermuizen

De bomen en gebouwen in het plangebied bieden geschikte plekken voor vleermuizen om te kunnen foerageren. In de bestaande bebouwing zijn meerdere gaten/kieren aanwezig die door vleermuizen kunnen worden gebruikt als verblijfplaats. De aanwezige groenstructuren en wegen rondom de bestaande bebouwing kunnen worden gebruikt als vliegroutes van vleermuizen. De agrarische percelen aan de noord-, west, en zuidzijde van het plangebied kunnen door diverse vleermuissoorten worden gebruikt als foerageergebied. Op basis van het verrichte onderzoek kan de afwezigheid van vleermuizen op de locatie niet worden vastgesteld.

Omdat de bebouwing zal worden gesloopt kunnen hiermee (potentiële) verblijfplaatsen van vleermuizen worden verwijderd. Aangezien de groenstructuren worden behouden zullen de vliegroutes en het foerageergebied, naar verwachting, geen negatieve effecten ondervinden.

Om te bepalen of het plangebied een functie heeft voor de te verwachten (gebouwbewonende) vleermuissoorten dient een nader onderzoek naar vleermuizen te worden uitgevoerd. De aanwezigheid van verblijfsfuncties voor andere (waaronder boombewonende) vleermuissoorten wordt uitgesloten omdat hier geen geschikt habitat binnen het plangebied voor aanwezig is.

De omliggende agrarische percelen en de aanwezige groenstructuren zijn geschikt als foerageergebied en als vliegroute voor alle beschermde vleermuissoorten. Ten westen van de onderzoekslocatie, op circa 160 meter, zijn meerdere bomen aanwezig die gebruikt kunnen worden door vleermuizen als verblijfplaats. Aangezien hier, vooralsnog, geen werkzaamheden zijn voorzien worden negatieve effecten op boombewonende vleermuissoorten op voorhand niet verwacht.

Vogels (algemeen en jaarrond beschermd)

Het plangebied biedt in potentie mogelijkheden als broedlocatie van diverse algemene vogelsoorten. Bezette nesten van algemene broedvogels zijn beschermd en mogen niet worden verstoord, beschadigd of vernietigd. De grootste kans op bezette nesten is binnen het broedseizoen. De duur hiervan is niet in de wet vastgelegd maar betreft globaal de periode tussen 15 maart tot 15 augustus. Wanneer werkzaamheden binnen (en rond) het broedseizoen worden uitgevoerd bestaat een reële kans op het verstoren, beschadigen of vernielen van bezette nesten. Verstoring van nesten met eieren of kuikens is niet toegestaan en hier wordt geen ontheffing voor verleend. Buiten het broedseizoen zijn onbezette nesten niet beschermd, behalve als het nesten van vogelsoorten met een jaarrond beschermde nest betreft (zie bijlage 1).

Kerkuil en steenuil

Tijdens het veldbezoek zijn aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van een kerkuil op de zolder van de manegé. Op de zolder zijn meerdere krittsporen en uilenbalen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een kerkuil. Op de zolder was geen nestkast en/of geschikte ruimtes die door de kerkuil kunnen worden gebruikt als nestlocatie. De zolder is vermoedelijk in gebruik als een roestlocatie.

De omgeving van het plangebied vormt ook geschikt habitat voor de aanwezigheid van een steenuil. In de omgeving zijn geen geschikte nestkasten waargenomen die door de steenuil kan worden gebruikt. Op de zolders van de opstallen zijn geschikte holtes aanwezig welke kunnen worden gebruikt als nestlocatie voor de steenuil. De aanwezigheid van de steenuil kan daarom niet met zekerheid worden uitgesloten.

Om de aan- of afwezigheid van steenuil en kerkuil aan te tonen en de functie van het plangebied voor deze soorten is nader onderzoek noodzakelijk.

Huismus

Het plangebied biedt potentiële verblijfplaatsen voor de huismus. Om met zekerheid vast te stellen dat de huismus gebruik maakt van het plangebied als verblijfplaats dient een nader onderzoek naar de huismus te worden uitgevoerd.

7.2 Toetsing beschermde gebieden

Het plangebied heeft geen status als beschermd Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Van Oordt's Mersken) ligt hemelsbreed op ca. 2,8 kilometer afstand van het plangebied. Op circa 4,8 kilometer afstand is het Natura2000-gebied "Alde Feanen" aanwezig.

Tijdens de aanleg- en gebruiksfase wordt een verhoogde waarde van stikstof in de lucht verwacht. Extra uitstoot als gevolg van de werkzaamheden kan een negatief effect hebben op het omliggende Natura 2000-gebied. Zowel tijdelijke als permanente toename van stikstofdepositie is (momenteel) niet toegestaan. De effecten van stikstofdepositie dienen te worden gecompenseerd middels interne of externe saldering. Indien het gehalte stikstof per saldo alsnog toeneemt dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Als uit de passende beoordeling blijkt dat de stikstofdepositie significant negatieve gevolgen heeft dient een ADC-toets te worden doorlopen. In de ADC-toets moet worden onderzocht of alternatieven en dwingende redenen van openbaarbelang van toepassing zijn om een vergunning te kunnen krijgen voor de gewenste ontwikkeling.

Het plangebied heeft geen status in het kader van Natuurnetwerk Nederland en/of het provinciale beleid met betrekking tot ganzenfoerageergebied. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op circa 1,5 kilometer ten zuiden van het plangebied. Rondom het plangebied zijn meerdere percelen aangewezen als beheergebied en natuur buiten de NNN.

Het voornemen heeft door zijn locatie, aard en omvang geen negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN en het overige provinciaal beleid. Vanuit het provinciale natuurbeleid is er daarom geen bezwaar tegen de voorgenomen ingreep. Een nadere beoordeling ('nee, tenzij'-toetsing) is niet nodig.

7.3 Eindconclusie

Het plangebied heeft mogelijk een functie voor algemene amfibieën en grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en algemene- en jaarrond beschermde vogelsoorten. In deze quickscan wordt het volgende geconcludeerd:

- Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven een voldoende beeld van het (mogelijk) voorkomen van standplaatsen beschermde plantensoorten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, ongewervelden en algemene beschermde broedvogels.
- De planontwikkeling heeft naar verwachting geen negatieve effecten op beschermde flora en fauna. Voor deze soortgroepen behoeven geen mitigerende maatregelen genomen te worden (anders dan maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht) en is het aanvragen van een ontheffing van de Wnb niet aan de orde. Wel kunnen tijdens het broedseizoen algemene broedvogels aanwezig zijn.
- In verband met het voorkomen van algemene broedvogels in en binnen de invloedssfeer van het plangebied moeten mogelijk mitigerende maatregelen worden genomen. Dit is sterk afhankelijk van het moment en de duur van uitvoering.
- Het verrichte onderzoek geeft een onvoldoende beeld van het (mogelijk) voorkomen van vleermuizen en jaarrond beschermde vogelsoorten (huismus, kerkuil en steenuil). Nader onderzoek naar de daadwerkelijke aan- of afwezigheid van deze soorten/soortgroepen is noodzakelijk om een volledige effectenbeoordeling te kunnen maken. Mogelijk dienen mitigerende of compenserende maatregelen genomen te worden (anders dan maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht) en is het aanvragen van een ontheffing van de Wnb aan de orde.
- Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving of niet, geldt de zorgplicht waarbij eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
- Voorafgaand aan de sloop dient in het kader van de Natura2000-gebieden een AERIUS berekening te worden uitgevoerd. Op basis van deze berekening kan worden bepaald of en welke vervolgstappen met betrekking tot stikstofdepositie genomen moeten worden.
- Er is naar verwachting geen sprake van effecten op ganzenfoerageergebieden en NNN-gebieden.

8 Advies

In dit hoofdstuk wordt advies (paragraaf 8.1) gegeven over maatregelen voor en tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden, op basis van hoofdstuk 7. In paragraaf 8.2 staat beschreven wat de geldigheid is van dit rapport.

8.1 Advies

Zorgplicht

Voor alle aanwezige soorten, ook die niet beschermd zijn via de Wnb, geldt altijd de zorgplicht (artikel 1.11). In de zorgplicht wordt gesteld dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit betekent dat tijdens de werkzaamheden rekening dient te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van diverse soorten. Aanwezige dieren dienen de gelegenheid te krijgen om het terrein zelfstandig te verlaten. Indien deze dieren het terrein niet zelfstandig kunnen verlaten, dienen deze te worden verplaatst naar geschikt habitat buiten de ingreep. De voorkeur gaat uit naar het uitvoeren van werkzaamheden in de minst kwetsbare periode.

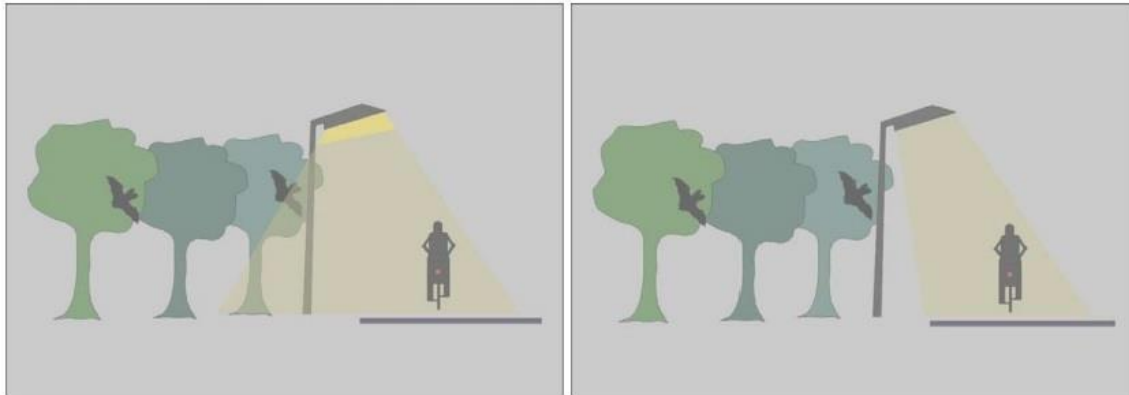
Planning werkzaamheden t.o.v. kwetsbare periode

Een groot deel van de verwachte schade aan de mogelijk aanwezige soorten is te voorkomen door buiten de kwetsbare periode van deze soorten te werken. Dat wil zeggen buiten de voortplantingsperiode en de overwinteringsperiode. Voor deze periode zijn enkel richtdata te geven omdat deze sterk worden beïnvloed door de weersomstandigheden.

Geadviseerd wordt de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Broedende vogels (in gebruik zijnde broedlocaties/nesten) zijn beschermd en mogen derhalve niet verstoord worden (geen ontheffing mogelijk). Het broedseizoen is een globale periode (in ieder geval tussen 15 maart en 15 augustus, maar kan eerder beginnen en langer doorgaan), waarin de kans op broedgevallen groot is. Omdat alle broedgevallen beschermd zijn, vallen ook broedgevallen buiten deze globale periode onder het verstoringsverbod. Mocht ervoor gekozen worden de werkzaamheden toch in het broedseizoen te laten plaatsvinden, dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden een deskundige op het gebied van vogels te worden ingezet. De deskundige stelt vast of er broedsels aanwezig zijn en - zo ja - of deze worden verstoord door de toekomstige werkzaamheden. Het resultaat van deze controle kan gevolgen hebben voor de uitvoering en planning indien er broedsels worden aangetroffen.

Aangepaste verlichting

Voorts wordt geadviseerd met de verlichting (tijdens de werkzaamheden en in de gebruikssituatie) rekening te houden met soorten die gevoelig zijn voor licht (bijvoorbeeld vleermuizen). Dit kan door het licht zo veel mogelijk te richten, niet tijdens de nacht en schermer te werken en strooilicht zo veel mogelijk te beperken. Verlichting dient zo veel mogelijk gedimd en gericht worden (figuur 8.1) en waar mogelijk zoveel mogelijk worden afgeschermd van geschikt habitat voor vleermuizen en andere lichtgevoelige soorten.

Figuur 8.1: Voorbeeld gerichte verlichting. Links: ongerichte verlichting. Rechts: gerichte verlichting waarbij lichtverstrooiing wordt voorkomen. (Bron: Zoogdierverseniging, 2013)

Natuur inclusief bouwen en ontwikkelen biodiversiteit in de omgeving

De biodiversiteit in Nederland staat onder druk. Ook in de bebouwde omgeving. Door het massaal toepassen van vogelschroten, opvullen van spouwmuren (ter isolatie), bomenkap en de verstening van tuinen (betegelen in plaats van gras, bomen en struiken), zijn veel verblijfplaatsen en leefgebied verloren gegaan.

Door natuur inclusief te bouwen kan het tij worden gekeerd. Een omgeving waar plek is voor biodiversiteit is tevens een gezonde omgeving waar het prettig verblijven is voor de mens. Door het treffen van de juiste voorzieningen, zoals: vogelvides, (inbouw-)vleermuiskasten en nestkasten kan een bijdrage worden geleverd aan verschillende soorten en dus biodiversiteit.

Deze voorzieningen zijn dusdanig ontworpen dat, mits juist geplaatst, fauna geen schade of overlast kan veroorzaken en gaan daarom goed samen met de gebruiksfunctie voor mensen. Naast prefab oplossingen dient ook gekeken te worden naar de juiste groenvoorzieningen. Deze zijn van belang voor de verspreidings- en foerageermogelijkheden van aanwezige soorten. Denk daarbij aan afwisseling tussen vegetatielagen (kruid-, struik- en boomlaag) en waterpartijen als poelen en sloten. Ook dit draagt bij aan een prettige leefomgeving. Denk daarbij niet alleen aan de tuin op het maaiveld, maar ook aan een kruidenrijk groen dak. Er zijn zelfs zogenaamde 'bruine daken', als een groen dak niet haalbaar is. Deze zijn onder andere van belang voor witte kwikstaart.

8.2 Vervolgtraject

Nader onderzoek

Geadviseerd wordt om een nader onderzoek te laten uitvoeren naar de aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen, de huismus, de kerkuil en de steenuil. Afhankelijk van de uitkomst van deze onderzoeken kan een ontheffing soortbescherming in het kader van de Wnb aan de orde zijn.

Vleermuizen

Ten aanzien van vleermuizen is een nader onderzoek noodzakelijk. Er wordt geadviseerd om onderzoek conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad, 2017) uit te voeren, waarbij afhankelijk van de soorten meerdere veldbezoeken plaatsvinden in globaal de periode van 15 april tot en met 15 oktober. Om vertraging te voorkomen wordt geadviseerd tijdig te starten met dit nader onderzoek. Als hiermee te laat wordt begonnen bestaat het risico dat er nog veldbezoeken nodig zijn in volgende inventarisatie periodes.

Huismus

Het aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd conform de eisen uit soortendocumenten (o.a. BIJ12a). Aangenomen kan worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

Kerkuil en steenuil

Er wordt geadviseerd het nader onderzoek uit te voeren conform de kennisdocumenten voor steenuil en voor kerkuil (BIJ12b en BIJ12c, 2017). Conform de kennisdocumenten kan de aanwezigheid van een nest worden aangetoond door nest indicatieve waarnemingen en/of waarnemingen van exemplaren in het potentiële broedbiotoop.

Er kan worden aangenomen dat er geen (broedende) steen- en/of kerkuilen aanwezig zijn, als er tijdens drie gerichte veldbezoeken in de (optimale) periode (zie tabel 8.1) geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

Tabel 8.1: Geschikte perioden voor het verrichten van nader onderzoek (BIJ12b en BIJ12c, juli 2017)

		jan.	febr.	mrt.	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
Huismus	Waarnemingen												
	Nesten												
	Slaapplaatsen												
Steenuil	Waarnemingen												
	Nesten												
Kerkuil	Waarnemen paartjes												
	Waarnemen												

Optimale periode
 Geschikte periode
 Geen geschikte periode

8.3 Geldigheid onderzoeksgegevens

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert over het algemeen de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”*

Literatuur

BIJ12a, 2017, Kennisdocument Huismus 'Passer domesticus', d.d. juli 2017, bij12.nl.

BIJ12b, 2017, Kennisdocument Kerkuil 'Tyto alba', d.d. juli 2017, bij12.nl.

BIJ12c, 2017, Kennisdocument Steenuil 'Athene Noctua', d.d. juli 2017, bij12.nl.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, 2006, Odonata, KNNV, Utrecht.

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C. 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

NDFF, 2019. Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de NDFF, NDFF – ndff-ecogrid.nl

Provinsje Fryslân, 2016, Besluit van Gedeputeerde Staten van Fryslân van 27 september 2016, inzake het vaststellen van de Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017. 23 november 2016, Leeuwarden.

Sluijs, Spitzen-vander & Creemers, 2009, Nederlandse Fauna blz. 248 - 256, geraadpleegd via https://www.ravon.nl/Portals/2/Bestanden/Soorten/Hazelworm_atlastekst.pdf

Wijer, de et al., 2009, Nederlandse Fauna blz. 301 - 312, geraadpleegd via https://www.ravon.nl/Portals/2/Bestanden/Soorten/Ringslang_atlastekst.pdf

Internetbronnen:

www.pdok.nl/viewer

www.vlinderstichting.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.bij12.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.vleermuis.net

www.zoogdiervereniging.nl

www.fryslan.maps.arcgis.com

www.minez.nederlandsesoorten.nl/soorten

Bijlagen

- Bijlage 1: Wetgeving en beleid
- Bijlage 2: Regionale ligging
- Bijlage 3: Foto's van het plangebied

Bijlage 1

Wetgeving en beleid

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt vanaf 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet en voorziet hiermee in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten en houtopstanden. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels bestaat uit de omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wnb richt zich in basis op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit,
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De wet geeft ook invulling aan de in het bestuursakkoord natuur gemaakte afspraken over decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk naar de provincies. De instrumenten en begrippenkaders van de Wnb zijn zo goed mogelijk afgestemd op andere onderdelen van het omgevingsrecht, in het bijzonder de toekomstige Omgevingswet.

In de Wnb zijn, behalve meer algemene bepalingen over bevoegdheden, natuur- en landschapsbeleid, beleidsmonitoring en instrumenten ter bescherming van natuur en landschap ook specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzonder natuurwaarden. Het gaat dan in het bijzonder om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang (Natura 2000-gebieden) en de bescherming van soorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen die een specifieke bescherming behoeven. Deze onderwerpen zullen hieronder worden toegelicht.

Zorgplicht

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat dan wel
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (mitigatie).

Gebiedsbescherming

In de Wnb zijn regels opgenomen die de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. Voor plannen of projecten met mogelijke schadelijke handelingen is in de Wnb een vergunningensysteem opgenomen. Hier aan gekoppeld kan het bevoegd gezag preventieve dwingende maatregelen opleggen om schadelijke effecten te voorkomen.

Op basis van de Wnb wordt alleen nog bescherming geboden aan de zogenaamde Natura 2000-gebieden, welke onderdeel zijn van het Europese netwerk van natuurgebieden. De eerder nationaal beschermde natuurmonumenten worden niet meer beschermd op grond van nationale wetgeving. Wel kunnen provincies 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en bijzondere provinciale landschappen' aanwijzen. Provincies kunnen eventueel zelf regelgeving opstellen voor deze gebieden.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significant negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd. De wet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden komen de uitvoeringsbevoegdheden voor het overgrote deel bij de provincies te liggen, met uitzondering van het aanwijzen van Natura 2000-gebieden en het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten aanzien van de uitvoering is de provincie waarin een ingreep plaatsvindt, bevoegd. Voor rijkswateren blijft de rijksoverheid bevoegd.

Soortenbescherming

De in de Wnb gestelde regels ter bescherming van soorten voorzien in voorschriften ter bescherming van de van nature in het wild levende planten- en diersoorten. In dit deel staan de verplichte instrumenten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern, Bonn en het biodiversiteitsverdrag centraal. Het is er op gericht om voor de beschermde soorten een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te herstellen.

Verbodsbepalingen

De verboden, afwijkingsmogelijkheden en andere beschermingsmiddelen zijn direct overgenomen uit deze richtlijnen en verdragen en worden in de Wnb opgedeeld in drie beschermingsregimes. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Vogelrichtlijnsoorten: De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (artikel 3.1; zie bijlage 1). Voor deze soorten gelden de volgende verboden:

Habitatrichtlijnsoorten: De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU (zie bijlage 1) op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I (art. 3.5; zie bijlage 1). Voor deze soorten zijn in de Wnb de volgende verboden opgenomen:

- lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere soorten: De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wnb (art. 3.10; zie bijlage 2). Voor deze soorten is onverminderd artikel 3.5 eerste, vierde en vijfde lid het verboden om:

- lid 1a: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 1b: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- lid 1c: vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor de zoogdier-, amfibie- en reptielsoorten opgenomen in de bijlage van artikel 3.10 geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege ecologische redenen of de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Nesten

De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd.

Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb het gehele seizoen:

1. nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

In de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

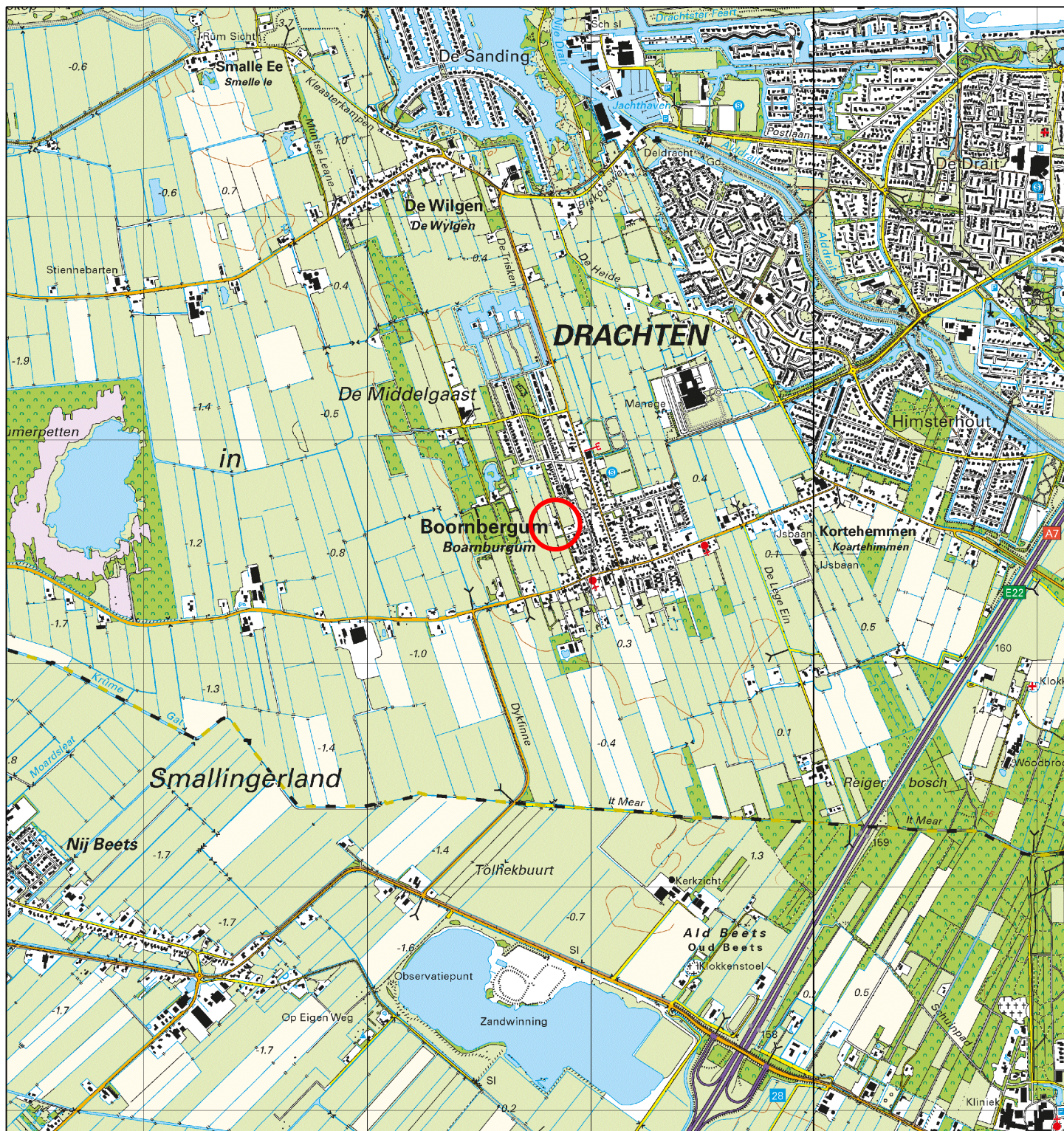
5. nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Bijlage 2

Kaart regionale ligging

LEGENDA

Ligging onderzoekslocatie

Opdrachtgever:

Best4Best

Titel:

Regionale ligging

Kaartblad(en):

11B en 11E

Adres:

Westerbuorren 30 te Boornbergum

Projectnummer: SOL01016

Tekenaar: E.P. van Hunnik

Documentnaam: SOL010116.dwg

Gezien door: N.F.Y. Kalt

Bijlage: 2

Datum: 5 september 2019

LIEVENSE
adviseurs ingenieurs

Orionweg 28, 8938 AH, Leeuwarden
+3188 910 2000
www.Lievense.com

Formaat: A4

Schaal: 1:25.000

0 250 500 750 1.000 1.250m

Bijlage 3

Foto's

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

Foto 7

Foto 8

Foto 9

Foto 10

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Foto 16

Foto 17

Foto 18

Foto 19

Foto 20

Foto 21

Foto 22

Foto 23

Foto 24

Foto 25

Foto 26

Foto 27

Foto 28

Foto 29

Foto 30

Foto 31

Foto 32

Foto 33

Foto 34

Foto 35

Foto 36

Foto 37

Foto 38

Foto 39

Foto 40

Foto 41

Foto 42

Foto 43

Foto 44

Foto 45

Foto 46

Foto 47

Foto 48

Foto 49

Foto 50

Foto 51

Foto 52

Foto 53

Foto 54

Foto 55

Foto 56